

Zdravniki prepoznajo le vsako 20. žrtev

Ozaveščanju zdravstvenih delavcev o problematiki nasilja v družini je namenjen projekt Pond - Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstva

TATJANA VRBNJAK

Zdravniki **družinske medicine** so premalo ozaveščeni in poučeni o nasilju v družini oziroma o možnosti, da je pacient žrtev nasilja in/ali trpinčenja. Ne prepoznajo prikritih znakov nasilja, ne zavedajo se ogroženosti družinskih članov in aktivno ne odkrivajo nasilja v partnerskih odnosih, ugotavljajo raziskave. Te pa po drugi strani kažejo, da so "posamezniki, žrtve nasilja, pripravljeni zaupati svojemu zdravniku, če jih o tem povpraša," navaja dr. **Nena Kopčavar Guček**, specialistka **družinske medicine**, in še poudarja, da zdravniki prepoznajo le vsako 20. žrtev. Spontano o izpostavljenosti nasilju poroča le ena od desetih žrtev, še ugotavlja znana slovenska družinska zdravnica. Sicer pa kar 17,9 odstotka bolnikov v **ambulantah družinske medicine** poroča o izkušnji nasilja v odnosih z bližnjimi, še navaja Kopčavar Gučkova v svoji doktorski disertaciji.

Zakon o preprečevanju nasilja v družini iz leta 2008 sicer predvideva seznanjanje zdravstvenega osebja s to problematiko, a celovitega izobraževanja zdravstvenih delavcev o tem doslej ni bilo, izobraževanja so se izvajala v manjšem obsegu in v posameznih segmentih zdravstvenega sistema. Preboj na tem področju pričakujejo od projekta Pond - Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti, ki se je začel februarja 2015 in se bo končal letos poleti. Partnerji so Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, **Zdravniška zbornica Slovenije**, Center za socialno delo Maribor, Zavoda Emma (Center za pomoč žrtvam nasilja) in St. Olavs University Hospital.

Odziv je pomemben

Pravilen odziv zdravstvenega osebja je še kako pomemben, ker ima neposredne posledice na žrtev nasilja. Pomeni lahko vez do rešitve ali pa, nasprotno, žrtev utrdi v prepričanju, da rešitve zanjo ni. To potrjujeta tudi primera, zabeležena v priročniku za zdravstveno osebje, ki je nastal v okviru projekta. Prvi govori o tem, da se je učenki na osnovni šoli pred učiteljico zareklo, da je oče pretepel mamo in starejšega brata. Učiteljica je seznanila policijo, a ti in uslužbenci centra za socialno delo niso uspeli pridobiti informacij in dokazov. Nato so za sodelovanje zaprosili osebno zdravnico, ki je deklirano mamo skupaj z otroki povabila na izredni zdravniški pregled. Tako so nato pridobili dokaze, ki so jim omogočili izvedbo ustreznih postopkov. Primer slabega prakse pa je, ko je ženska, ki je svojemu osebnemu zdravniku povedala, da jo je poškodoval partner, ta dejal, da se to v družinah pogosto dogaja. Sploh pa v sorodstvu njenega moža, kjer veljajo za eksplozivne in nasilne ljudi, ter da naj malo potrpi in ne ustvarja konfliktov. Potem žrtev ni imela poguma, da bi o nasilju še komu povedala. Trajalo je nekaj let, preden je zbrala pogum in nasilje oziroma moža prijavila.

Vključenih 1600 do 2000 zdravstvenih delavcev

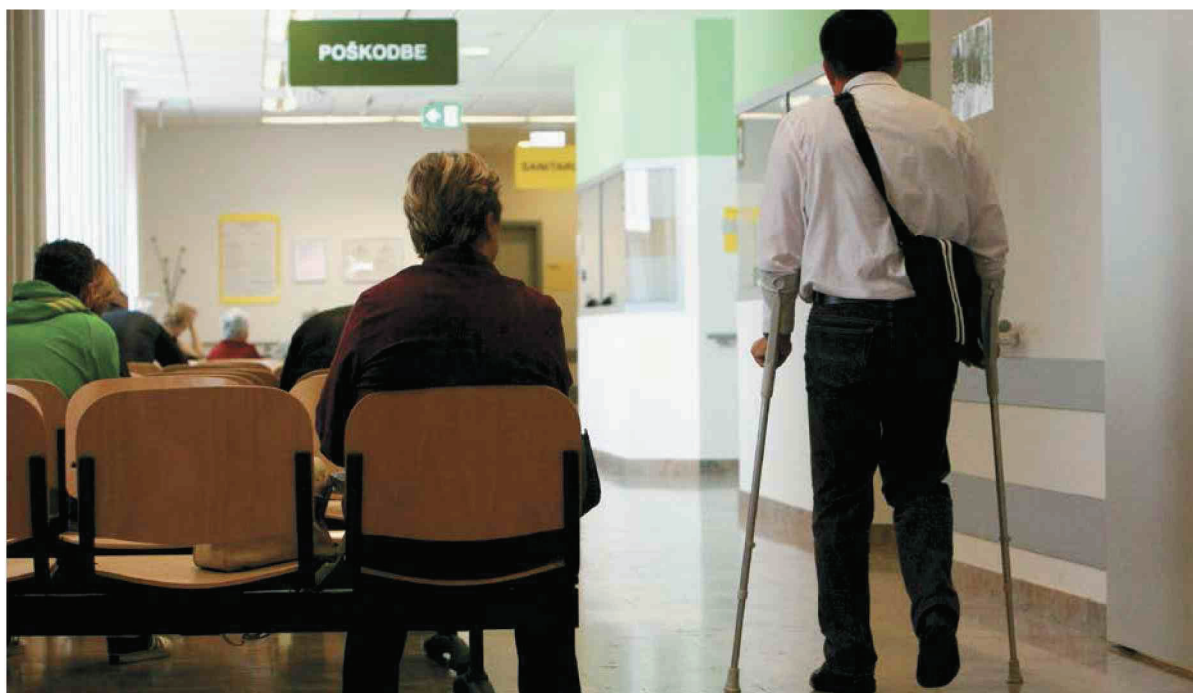
V okviru projekta so poleg priročnika pripravili tudi različna orodja za hitro prepoznavo nasilja v družini, protokoli ravnanja, kako se odzvati, koga poklicati itd., so objavljeni tudi na spletni strani prepoznajnasilje.si. Poleg tega se za zdravstvene delavce izvajajo tudi dvodnevna izobraževanja o nasilju v družini. "Prvi dan se udeleženci na predavanjih seznanijo z različnimi vidiki prepoznavne in obravnave nasilja v družini, drugi dan se usposablajo na delavnicah o komunikacijskih veščinah

in medicinskih protokolih, kako prepoznati nasilje, kaj storiti," razlaga vodja projekta Pond dr. **Lilijana Šprah** iz ZRC SAZU. "Precej udeležencev za nazaj prepoznavna, da so se pri delu že srečali s pacienti, ki so bili žrtve nasilja v družini, nekateri pa so se tudi sami prepoznali za žrtve nasilja v družini v preteklosti," razlaga dr. Šprahova.

V izobraževanje je bilo doslej vključenih 800 zdravstvenih delavcev, vsaj še enkrat toliko jih bo še v prihodnjih mesecih. Največ zanimanja za izobraževanje je med zdravstvenimi delavci, ki delajo na področju **družinske medicine** in pediatrije. Bi si pa med njimi želeli več zdravnikov (na dosedanjih izobraževanjih jih je med vsemi udeleženci okoli 30 odstotkov) in večji odziv zdravstvenih delavcev iz Podravja in Prekmurja, kjer je med slovenskimi regijami odziv najslabši. In kako udeleženci ocenjujejo izobraževanja? "Nadpovprečno so zadovoljni. Večina jih ocenjuje, da jim bo to zelo koristilo, ko se bodo pri delu v bodoče srečali s primeri nasilja v družini."

V slovenskem zdravstvu je žal še vedno pogosto tudi mnenje, da je nasilje v družini pristojnost policije in sociale, ne pa tudi zdravstva. Vendar pa je za zares učinkovito pomoč nujno, da žrtev dobi pomoč iz vseh sfer, da so torej v multidisciplinarnemu timu tudi predstavniki zdravstva. Da je to še kako pomembno, se pokaže, ko se žrtev odloči, da bo šla v postopek zoper povzročitelja nasilja. Ko nastopijo ovadbe in obtožnice, kjer je treba navedbe dokumentirati, se to najbolj verodostojno naredi z zdravstveno dokumentacijo. "Zato zdravstveno osebje na delavnicah učimo tudi to, kako pravilno dokumentirati posledice nasilja," še pravi dr. Šprah.

17,9 odstotka bolnikov v ambulantah družinske medicine poroča o nasilju v odnosih z bližnjimi

Pacienti so se pripravljani zaupati zdravniku, če jih povpraša o nasilju, ugotavljajo v raziskavah. (Sašo Bizjak)